

Asia C-539/19

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

15.7.2019

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Landgericht München I (Münchenin alueellinen tuomioistuin I, Saksa)

Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

4.6.2019

Kantaja:

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände
– Verbraucherzentrale Bundesverband e.V.
(kuluttajaneuvontayhdistysten keskusjärjestö)

Vastaaja:

Telefonica Germany GmbH & Co.OHG

Landgericht München I

[– –]

Asiassa

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände, [– –]

– Verbraucherzentrale Bundesverband e.V., [– –] 10969 Berlin

– kantajana -

[– –]

vastaan

Telefonica Germany GmbH & Co. OHG, [– –] 80992 München

– vastaajana -

[– –]

joka koskee vaatimusta **[alkup. s. 2]**

Landgericht München I

[– –] on 4.6.2019 [– –] tehnyt seuraavan

päätöksen:

- I. Asian käsittelyä lykätään siviiliprosessilain (Zivilprozessordnung) 148 §:n nojalla.
- II. Unionin tuomioistuimelle esitetään SEUT 267 artiklan nojalla seuraava ennakkoratkaisukysymys verkkovierailuista yleisissä matkaviestinverkoissa unionin alueella 13.6.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 531/2012 6 a artiklan ja 6 e artiklan 3 kohdan tulkinnasta:

Onko asetuksen (EU) N:o 531/2012 6 a artiklaa ja 6 e artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että matkaviestinoperaattorien on 15.6.2017 alkaen siirrettävä kaikki asiakkaat automaattisesti sanotun asetuksen 6 a artiklassa vahvistettuun säänneltyyn hinnoitteluun riippumatta siitä, onko näiltä asiakkailta aikaisemmin veloitettu säännelty hinta vai erityinen, niin kutsuttu vaihtoehtoinen hinta verkkovierailupalveluista? **[alkup. s. 3]**

Perusteet:

- I. Kantaja on nostanut vastaajaa vastaan kilpailuoikeudellisen kieltokanteen, joka perustuu verkkovierailuista yleisissä matkaviestinverkoissa unionin alueella 13.6.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 531/2012 (jäljempänä verkkovierailuasetus) väitettyyn rikkomiseen.
 1. Kantaja on kaikkien 16 kuluttajayhdistyksen ja 25 muun kuluttaja- ja sosiaaliasioiden järjestön keskusjärjestö Saksassa. Kantajan perussäännön 2 §:n mukaan se suojelee kuluttajien etuja erityisesti ryhtymällä asianmukaisiin toimenpiteisiin sopimattoman kilpailun estämisestä annetun lain (Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb) ja kieltokanteista annetun lain (Unterlassungsklagengesetz), luettuna yhdessä muiden kuluttajansuojalakien kanssa, rikkomisen lopettamiseksi.
 2. Vastaaja on teleoperaattori. Se tarjoaa kuluttajille muun muassa matkapuhelinliittymiä.

3. Vastaaja on verkkosivullaan www.o2online.de julkaissut säänneltyä verkkovierailuhintaa koskevia tietoja. Otsikon ”Yleiset tiedot” alla vastaaja kertoo seuraavaa:

”Kaikki O2-asiakkaat voivat 22.5.2017 alkaen tekstiviestin lähettämällä siirtyä säänneltyyn EU-verkkovierailuhintaan. Lähetä tekstiviesti ”KYLLÄ” numeroon 65544. Siirryt automaattisesti säänneltyyn hintaan. Saat vahvistuksen siirrosta tekstiviestillä.” [–] [alkup. s. 4]

Otsikon ”Kuinka saan säännellyn EU-verkkovierailuhinnan käyttööni?” alla vastaaja täsmentää seuraavasti [–]:

”Voit siirtyä O2-sovelluksella helposti ja milloin tahansa EU-verkkovierailuhintaan. Kaikki O2-asiakkaat voivat 22.5.2017 alkaen siirtyä säänneltyyn EU-verkkovierailuhintaan myös lähettämällä tekstiviestin. Lähetä tekstiviesti ”KYLLÄ” numeroon 65544. Siirryt automaattisesti säänneltyyn hintaan. Saat vahvistuksen siirrosta tekstiviestillä.”

Mikäli käytössäsi on jo säännelty EU-verkkovierailuhinta (myös nk. ”Roaming Basic” tai ”Weltzonenpack” ja ”Mobiles Internet Ausland”), siirto tapahtuu 15.6.2017 mennessä ilman, että sinulta vaaditaan mitään toimenpiteitä. Nykyinen säännelty verkkovierailuhintasi vaihdetaan automaattisesti uuteen säänneltyyn EU-verkkovierailuhintaan niin, että liittymäsi kotimaan hintaehdot (puheluille, tekstiviesteille ja datalle) ovat 15.6.2017 alkaen käytettävissäsi myös muissa EU:n jäsenvaltioissa.”

4. Kantaja katsoo, että vastaajan liiketoimintakäytäntö, jonka mukaan nykyisten asiakkaiden liittymien, joihin on 15.6.2017 saakka sovellettu vaihtoehtoista verkkovierailuhintaa, siirtäminen säänneltyyn verkkovierailuhintaan tehdään riippuvaiseksi siitä, että kuluttajat tekevät siirtämistä koskevan aloitteen tekstiviestillä tai O2-sovelluksen kautta, on ristiriidassa verkkovierailuasetuksen 6 a artiklan ja 6 e artiklan 3 kohdan kanssa. Verkkovierailuasetuksen 6 e artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaan ehdot on tarjottava kuluttajille automaattisesti vastaavan sääntelyn tultua voimaan eli 15.6.2017. Kuluttajilta ei voida vaatia aktiivisia toimenpiteitä kotimaanhintaisen verkkovierailujen (ns. roam like at home) käyttöön saamiseksi. Vastaaja on velvollinen siirtämään liittymän [alkup. s. 5] roam like at home -hinnoitteluun automaattisesti ja riippumatta siitä, onko kuluttaja aikaisemmin valinnut erityisen verkkovierailuhinnan vai ei. Vastaaja pyrkii tosiasiallisesti siihen, että kuluttajat voivat hyötyä säännellyn verkkovierailuhinnan eduista vain, mikäli he toimittavat erityisen

ilmoituksen vastaajalle. Vastaaja rikkoo tällä toiminnallaan verkkovierailuasetuksen 6 e artiklan 3 kohtaa.

Kantaja vaatii tämän vuoksi [– –], että vastaajaa kielletään lakisääteisten pakkokeinojen uhalla, nykyisiä kuluttajille suunnattuja matkapuhelinliittymiä (lukuun ottamatta kuluttajia, jotka käyttävät hinnoittelumalleja ”Roaming Basic”, ”Weltzonenpack” ja/tai ”Mobiles Internet Ausland”) koskevan verkkoliiketoiminnan yhteydessä, asettamasta 15.6.2017 alkaen voimassa olevan säännellyn verkkovierailuhinnan (roam like at home) käyttöön saamisen edellytykseksi sitä, että kuluttajat toimittavat sitä koskevan ilmoituksen vastaajalle (erityisesti tekstiviestin ”KYLLÄ” lähettäminen numeroon 65544 ja/tai vaihdon suorittaminen O2-sovelluksen kautta).

5. Vastaaja vastustaa tätä vaatimusta ja väittää, että verkkovierailuasetusta sovellettaessa on erotettava toisistaan kaksi verkkovierailuhinnoittelun mallia: säännellyt verkkovierailuhinnat ja vaihtoehtoiset verkkovierailuhinnat. Säännellyt hinnat ovat vakiohintoja, joiden osalta mitään lisämaksuja ei saada periä kotimaan vähittäishintojen lisäksi. Tämän lisäksi matkaviestinoperaattorit voivat edelleen tarjota vaihtoehtoisia verkkovierailuhintoja, joihin sovelletaan kotimaan vähittäishinnoista poikkeavia ehtoja. Riidatonta on se, että verkkovierailuasetuksen mukaan ne asiakkaat, joihin on jo ennen 15.6.2017 sovellettu säänneltyä verkkovierailuhintaa, siirretään automaattisesti kotimaanhintaiseen verkkovierailuhintaan (roam like at home). Verkkovierailuasetuksen 6 e artiklan 3 kohdassa tarkoitettu velvollisuus suorittaa siirto automaattisesti **[alkup. s. 6]** ei kuitenkaan koske asiakkaita, joiden liittymiin on 15.6.2017 mennessä sovellettu vaihtoehtoisia verkkovierailuhintaa.
- II. Esitetty kysymys koskee yhteisön johdetun oikeuden tulkintaa. Sen selventäminen on merkityksellinen asiassa tehtävän ratkaisun kannalta, sillä kanteen [– –] menestyminen riippuu verkkovierailuasetuksen, jossa säädetään verkkovierailujen vähittäistason lisämaksujen poistamisesta, 6 a artiklan ja 6 e artiklan 3 kohdan tulkinnasta. Koska vastaaja ei ole tähän mennessä siirtänyt kaikkia asiakkaitaan, joiden liittymiin on 15.6.2017 mennessä sovellettu vaihtoehtoisia verkkovierailuhintaa, roam like at home -hinnoitteluun, mahdollinen häiriötila jatkuu. Siirtämistä ei esimerkiksi kytketty 15.6.2017 olleen määräajan umpeutumiseen.
1. Kantajalla on [– –] oikeus vaatia kieltomääräystä, mikäli verkkovierailuasetuksen 6 a artiklassa ja 6 e artiklan 3 kohdassa edellytetään, että liittymäsopimukset on siirrettävä automaattisesti 6 a artiklassa tarkoitettuun roam like at home -hinnoitteluun paitsi niiden asiakkaiden osalta, joiden liittymäsopimuksiin sovellettiin säänneltyä verkkovierailuhintaa jo 15.6.2017, myös niiden asiakkaiden osalta,

joiden liittämösopimukseen sovellettiin tähän määräpäivään mennessä erityistä vaihtoehtoista verkkovierailuhintaa.

2. Kysymystä siitä, koskeeko verkkovierailuasetuksen 6 a artiklassa tarkoitettu automaattinen siirtäminen säänneltyyn hintaan vain liittämösopimuksia, joihin on aikaisemmin sovellettu säänneltyä verkkovierailuhintaa, vai edellytetäänkö verkkovierailuasetuksen 6 e artiklan 3 kohdassa, että myös liittämösopimukset, joihin on sovellettu erityistä vaihtoehtoista verkkovierailuhintaa, on siirrettävä automaattisesti, ei – sikäli kuin on nähtävissä – ole vielä ratkaistu ylimmän oikeusasteen tuomioistuimessa. Aiheesta ei myöskään ole saatavilla kirjallisuusviitteitä. Yhtäältä Euroopan komissio ja Saksan liittohallitus sekä toisaalta liittovaltion verkkovirasto, joka toimii verkkovierailuasetuksen 16 artiklassa tarkoitettuna kansallisena sääntelyviranomaisena, ovat kuitenkin antaneet eriäviä lausuntoja. **[alkup. s. 7]**

- a) Euroopan komissio on julkaissut Euroopan unionin verkkosivulla otsikon ”Kotimaanhintaiset verkkovierailut eli ’Roam Like at Home’ – Usein kysyttyä” alla seuraavaa: [– –]

”9. Olen jo valinnut erityisen roaming-liittymän (esim. maksan hieman säänneltyä suuremman roaming-maksun EU:ssa, mutta verkkovierailupalvelujen hinta on edullinen Yhdysvalloissa ja Kanadassa, joihin matkustan usein). Voinko säilyttää sopimukseni 15. kesäkuuta 2017 jälkeen?”

Kyllä. Operaattorisi ottaa sinuun yhteyttä ennen 15. kesäkuuta 2017 ja kysyy, haluatko säilyttää erityisen roamingliittymäsi. Jos vastaat myönteisesti, voit säilyttää sen. Jos vastaat kielteisesti tai et vastaa lainkaan, sopimuksesi muutetaan automaattisesti uusien kotimaanhintaisen verkkovierailusääntöjen mukaiseksi.”

Kantajan edustaja yhtyy komission näkemukseen ja lisää, että verkkovierailuasetuksen 6 a artiklassa ja 6 b artiklassa vahvistettuja säänneltyjä hintoja on 6 e artiklan 3 kohdan sanamuodon mukaan sovellettava ”automaattisesti kaikkiin nykyisiin ja uusiin verkkovierailuasiakkaisiin”. Näin ollen nykyisissä asiakkaissa ei tehdä eroa sen perusteella, onko heidän käytössään ennen 15.6.2017 ollut säännelty vai vaihtoehtoinen verkkovierailuhinta. Tämä tulkinta vastaa myös asetuksen tarkoitusta. Lainsäätäjän käsityksen mukaan kuluttajien pitäisi periaatteessa hyötyä säännelystä verkkovierailuhinnasta. Vain silloin, kun asiakas on aktiivisesti valinnut vaihtoehtoisen hinnan, olisi tämä hinta **[alkup. 8]** otettava huomioon. Siitä tosiasiaista, että kuluttajat ovat valinneet vaihtoehtoisen hinnan aikana, jona säännelty hinnoittelu oli selvästi vähemmän houkutteleva vaihtoehto, ei voida päätellä sitä, että

tällainen eri näkökohtia punnitsemalla tehty päätös olisi sama nykyisinkin.

- b) Liittohallitus on sen sijaan 22.8.2017 vastannut kysymykseen seuraavasti:

”Matkaviestinoperaattorien on siirrettävä kaikki asiakkaat, joiden käytössä on säännelty hinta (aikaisempi eurotariffi), automaattisesti säänneltyyn RLAH-hintaan (Roam like at home). Asiakkaille, joiden käytössä on vaihtoehtoisia hintoja, on ilmoitettava, että säännellyt RLAH-hinnat tulevat voimaan 15.6.2017 ja että vaihtoehtoinen hinta voidaan vaihtaa milloin tahansa ja maksutta yhden päivän kuluessa säänneltyyn RLAH-hintaan” [– –].

Myös liittovaltion verkkovirasto vastaa verkkosivullaan kysymykseen ”Siirretäänkö liittymäsopimukseni 15.6.2017 automaattisesti Roam-Like-At-Home-hinnoitteluun?”:

”Tämä riippuu siitä, oletko valinnut vaihtoehtoisen hinnan vai käytätkö säänneltyä hintaa. Jos käytät vaihtoehtoista hintaa, matkaviestinoperaattorisi ilmoittaa sinulle RLAH-hinnoittelun käyttöönotosta ja siihen liittyvistä eduista. Voit milloin tahansa ja maksutta vaihtaa (takaisin) säänneltyyn verkkovierailuhintaan.”

Vastaaja on samaa mieltä liittohallituksen ja liittovaltion verkkoviraston kanssa ja väittää, että jo verkkovierailuasetuksen 6 e artiklan 3 kohdan sanamuodon ja systematiikan **[alkup. s. 9]** perusteella voidaan päätellä, että velvollisuus nykyisten liittymäsopimusten automaattiseen siirtämiseen koskee vain säänneltyjä eikä vaihtoehtoisia hintoja. Myös asetuksen tarkoitus puhuu sitä vastaan, että velvollisuus automaattiseen siirtämiseen koskisi vaihtoehtoisia hintoja. Vaihtoehtoisissa verkkovierailuhinnoissa on säännönmukaisesti kyse ehdoista, jotka asiakas on valinnut oman käyttötapsansa perusteella ja jotka ovat hänelle edullisempia säänneltyyn verkkovierailuhintaan verrattuna (esimerkiksi runsas käyttö tietyissä maissa, jolloin verkkovierailuhinta on sovitettu vastaamaan tätä käyttöä). Mikäli vastaaja vaihtaisi asiakkaan tarpeisiin räätälöidyn vaihtoehtoisen verkkovierailuhinnan säänneltyyn verkkovierailuhintaan automaattisesti, asiakas menettäisi itse valitsemansa edut. Tämä merkitsisi asiakkaan kannalta haitallista puuttumista sopimusvapauteen. Vastaajan asiakkaat, jotka käyttävät vaihtoehtoisia hintoja, voivat kuitenkin milloin tahansa yhden työpäivän kuluessa vaihtaa säänneltyyn hintaan. Vastaaja myös muistuttaa heitä – verkkovierailuasetuksen 14 artiklan 3 kohdassa säädetyllä tavalla – tästä mahdollisuudesta. Sitä, että lainsäätäjä on

tarkoittanut verkkovierailuasetuksen 6 e artiklan 3 kohdan säännökseksi, jossa vaihtohtoisen hinnoittelun osalta edellytetään suostumusta (ns. opt-in) ja jonka mukaan matkaviestinoperaattoreita ei ole haluttu pakottaa automaattiseen siirtämiseen, korostaa saman asetuksen uusi 5 a artikla, joka on lisätty joulukuussa 2018. Uusi sääntely johtaa muun muassa ”säännellyn EU:n sisäisen viestinnän” hintakattoon, joka koskee säänneltyjä mutta ei vaihtoehtoisia hintoja. Uuden 5 a artiklan 3 kohdan mukaan matkaviestinoperaattorit veloitetaan siirtämään vaihtoehtoista hintaa käyttävät nykyiset asiakkaat automaattisesti säänneltyyn hinnoitteluun, jos vaihtoehtoinen hinta ylittää enimmäishinnan eikä asiakas ilmoita, että hän haluaa pysyä vaihtoehtoisessa hinnoittelussa. Näin ollen 5 a artiklan 3 kohdassa säädetään kieltäytymismahdollisuudesta (ns. opt-out-järjestely). Mikäli lainsäätäjän tarkoituksena olisi ollut asettaa matkaviestinoperaattoreille myös 6 e artiklan 3 kohdassa velvollisuus siirtää automaattisesti **[alkup. s. 10]** vaihtoehtoista hinnoittelua käyttävien nykyisten asiakkaiden liittymäsopimukset, olisi tässäkin kohdassa säädetty opt-out-järjestelystä.

III. Unionin tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista, mitä tulkintaa on asiassa noudatettava, minkä vuoksi on esitettävä ennakkoratkaisupyyntö. [– –]

TYÖASIAKIRJA